

**Strategia Działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
we Wrocławiu
na lata 2009-2012**

Wrocław, 2008

Spis treści

STRESZCZENIE	4
I. WPROWADZENIE	5
1. Podstawy prawne	5
2. Podsumowanie efektów działalności Funduszu w okresie objętym strategią na lata 2005-2008	5
3. Stan środowiska Województwa Dolnośląskiego	6
II. DIAGNOZA KONDYCJI FUNDUSZU	7
1. Zobowiązania środowiskowe	7
2. Analiza SWOT	8
3. Wnioski	9
III. CELE I PRIORYTETY STRATEGII	10
1. Priorytety w ochronie wód i gospodarce wodnej	10
2. Priorytety w gospodarce odpadami i ochronie powierzchni ziemi	10
3. Priorytety w ochronie powietrza oraz służące zmniejszeniu presji działalności przedsiębiorstw na środowisko	11
4. Priorytety w zarządzaniu zasobami naturalnymi i przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiska	11
5. Priorytety w ochronie przyrody i kształtowaniu postaw ekologicznych	11
6. Priorytety w dziedzinie infrastruktury energetycznej przyjaznej środowisku	12
IV. PROGNOZA FINANSOWA	12
1. Uwarunkowania	12
2. Prognoza przychodów Funduszu na lata 2009-2012	13
3. Prognoza zapotrzebowania na środki finansowe	14

V. WDRAŻANIE STRATEGII	16
1. Instrumenty finansowe	16
1.1. Dotacje	16
1.2. Pożyczki	16
1.3. Dopłaty do kredytów	17
1.4. Udziały kapitałowe	18
1.5. Zarządzanie płynnością finansową	18
2. Zmiany organizacyjne i kadrowe	18
3. Odniesienie do wspólnej strategii narodowego i wojewódzkich funduszy	18
VI. PODSUMOWANIE	18

STRESZCZENIE

Strategia WFOŚiGW we Wrocławiu określa cele i priorytety działania Funduszu na okres czterolecia 2009-2012. Niniejszy dokument nawiązuje do Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2009-2012.

W strategii wyróżniono szereg uwarunkowań znacząco wpływających na przyszłe funkcjonowanie Funduszu. Jest to przede wszystkim spiętrzenie projektów inwestycyjnych, które uzyskały wsparcie ze środków UE, a których celem jest spełnienie dyrektyw, rozregulowanie rynku inwestycyjnego połączone z dużymi potrzebami inwestycyjnymi zarówno ze strony gmin jak i pozostałych użytkowników środowiska.

Działania Funduszu w najbliższym czteroleciu koncentrować się będą przede wszystkim na zapewnieniu niezbędnego wkładu finansowego dla pełnego zbilansowania przedsięwzięć wspomaganych środkami Unii Europejskiej, a zwłaszcza na wspieraniu projektów w ramach POIiŚ, dla których Funduszowi powierzono rolę Instytucji Wdrażającej, co jednocześnie będzie rzutować na wspieranie lokalnych priorytetów i potrzeb na niższym poziomie niż dotychczas.

I. WPROWADZENIE

Strategia wyznacza ogólne kierunki działalności Funduszu na lata 2009-2012 na rzecz finansowego wspierania przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie dolnośląskim.

1. Podstawy prawne

Ramy prawne i finansowe działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150) oraz ustawa o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r., Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).

Zgodnie z treścią art. 405 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, środki Funduszu *„przeznacza się na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa oraz na współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi”*. W aspekcie finansowym ustawa w art. 400 ust. 4. wskazuje, że: *„Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze prowadzą gospodarkę finansową w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną”*.

Realizacja zobowiązań ustawowych stanowi myśl przewodnią strategii Funduszu na lata 2009-2012. Opracowana została ona z uwzględnieniem postanowień zawartych w następujących dokumentach:

1. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 (projekt na stronie internetowej MŚ z 18.01.2007r.),
2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 (POIiŚ),
3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
4. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020r.
5. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego,
6. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013,
7. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013,
8. Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2009-2012 (projekt z 08.2008),

2. Podsumowanie efektów działalności Funduszu w okresie objętym strategią na lata 2005-2008

Realizacja dotychczasowej strategii uwarunkowana została wieloma zmiennymi czynnikami, których nie można było przewidzieć na poziomie formułowania jej założeń w roku 2004. Na jej realizację wpływ miały duże zmiany na rynku usług budowlano-montażowych, znacząca zmiana kursu euro a także niższy niż przewidywano postęp we wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Pomimo tych obiektywnych trudności Fundusz w znacznym stopniu przyczynił się do absorpcji środków unijnych pozyskanych przez beneficjentów na realizację projektów w województwie dolnośląskim. Łącznie w omawianym okresie Fundusz dofinansuje 72

zadania realizowane z udziałem bezzwrotnej pomocy zagranicznej na kwotę ogółem 188,3 mln zł z tego w formie dotacji kwotą 63,7 mln zł i w formie pożyczek kwotą 124,6 mln zł, z czego 21,6 mln zł stanowiły pożyczki pomostowe. Najwyższe dofinansowanie uzyskują projekty realizowane w ramach programu ISPA/Fundusz Spójności, które wyniesie 73,7 mln zł, a następnie zadania realizowane z udziałem środków ZPORR – 66,0 mln zł, PHARE – 24,7 mln zł, SAPARD – 16,7 mln zł i pozostałe – 7,1 mln zł.

Łączne wydatki statutowe w omawianym okresie zamkną się kwotą 643,9 mln zł na dofinansowanie 1397 zadań.

Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Lata				Ogółem w latach 2005-2008
	2005	2006	2007	2008 ^{*/}	
1	2	3	4	5	6
Ilość dofinansowanych zadań	487	443	467	451	1848
w tys. zł					
Wypłata środków ogółem	133 370,1	143 954,6	156 642,1	210 000,0	643 966,8
Kwota wypłaty pożyczek	85 785,8	81 550,9	95 738,8	135 000,0	398 075,5
Kwota wypłaty dotacji	47 584,3	62 403,6	60 903,3	75 000,0	245 891,3

*/ Dane za rok 2008 przyjęto na podstawie planu finansowego WFOŚiGW we Wrocławiu na 2008 rok

W efekcie dofinansowanych zadań umożliwiono w latach 2005-2007 wybudowanie 8 nowych oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 2,65 tys. m³/d oraz zmodernizowanie 16 oczyszczalni o łącznej przepustowości 3,56 tys. m³/d. Wybudowano 918,6 km sieci kanalizacyjnych. Zmodernizowano 140 lokalnych kotłowni opalanych paliwem tradycyjnym na opalanie gazem, olejem słomą i inne, co przyniosło efekt w postaci zmniejszenia emisji do środowiska o 585,6 ton w skali roku zanieczyszczeń pyłowych, 773,5 ton CO, 443,3 ton SO₂ i 41 799,650 ton CO₂. Uzyskane efekty rzeczowe i ekologiczne w pozostałych dziedzinach przedstawiono w formie załącznika.

3. Stan środowiska Województwa Dolnośląskiego¹

Na przestrzeni ostatnich lat z satysfakcją należy odnotować pozytywne zmiany w środowisku niezwykle istotne z punktu widzenia poprawy warunków życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności – także inwestycyjnej – Dolnego Śląska oraz możliwości realizacji założeń *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego*, kładącej duży nacisk na działalność turystyczną i uzdrowiskową, wykorzystującą naturalny potencjał przyrodniczy oraz dorobek historyczny i kulturowy regionu. Stały monitoring stanu poszczególnych komponentów środowiska: wód, powietrza i gleby, a także takich czynników jak hałas, poziom pól elektromagnetycznych oraz planowa i doraźna

¹ Opracowano na podstawie materiałów WIOŚ we Wrocławiu

działalność kontrolna, gwarantują bieżący nadzór nad stanem środowiska i stopniową eliminację lub minimalizowanie zagrożeń.

Ocena stanu czystości wód powierzchniowych na terenie Dolnego Śląska potwierdza ogólne tendencje poprawy ich jakości obserwowane w ostatnich latach. Można przyjąć, że statystycznie około połowa rzek w województwie to wody o zadowalającej jakości. Część wód sklasyfikowana jako niezadowalającej jakości tylko nieznacznie przekracza próg właściwy dla tej klasy.

Pozytywnym zjawiskiem jest stały, choć nieznaczny spadek ilości ścieków, a także wzrost ilości ścieków oczyszczanych biologicznie. Ważny dla środowiska i dla mieszkańców jest stały wzrost liczby mieszkańców korzystających z coraz nowocześniejszych i wydajniejszych oczyszczalni ścieków.

Do głównych obciążeń i zagrożeń dla środowiska urasta stale rosnące natężenie hałasu komunikacyjnego. Brak obwodnic i ciągle niezadowalająca jakość dróg a także rosnąca liczba samochodów, szczególnie ciężarowego transportu kołowego, zwiększają uciążliwość dla mieszkańców i powodują przekraczanie dopuszczalnych norm hałasu oraz lokalny wzrost emisji szkodliwych substancji do powietrza.

Przekroczenia norm jakości powietrza odnotowuje się głównie na terenie dużych miast i w niektórych obszarach górskich, natomiast na przeważającej części województwa rejestrowany poziom zanieczyszczeń jest poniżej lub znacznie poniżej poziomów dopuszczalnych.

Najtrudniejsza wydaje się sytuacja w zakresie gospodarki odpadami, wymaga ona bowiem znacznych inwestycji, ale także – a może przede wszystkim – zmian świadomości społecznej w tym zakresie oraz podniesienia poziomu znajomości uregulowań prawnych i usprawnienia systemu zarządzania odpadami.

Atrakcyjność i zróżnicowanie krajobrazu oraz fauny i flory Dolnego Śląska są nie tylko ważnymi składnikami jego potencjału, ale także przedmiotem ochrony realizowanej we wszystkich przewidzianych ustawowo formach. Na terenie województwa znajdują się dwa parki narodowe, 67 rezerwatów, 12 parków krajobrazowych i 17 obszarów chronionego krajobrazu, 10 obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz 57 specjalnych obszarów ochrony siedlisk w ramach sieci Natura 2000, a także liczne pomniki przyrody, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

II. DIAGNOZA KONDYCJI FUNDUSZU

1. Zobowiązania środowiskowe

Zobowiązania środowiskowe wynikają przede wszystkim z Traktatu Akcesyjnego, ale również z regulacji przyjętych przez Komisję Europejską w okresie późniejszym jak też i z międzynarodowych porozumień ekologicznych, w których Polska jest stroną. Wybrane zagadnienia z tego zakresu zestawiono w formie załącznika do Strategii.

2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielna instytucja finansowa stanowiąca ważne ogniwo krajowego systemu finansowania ochrony środowiska, postrzegane jako wiarygodne przez beneficjentów • Stabilne i zdywersyfikowane źródła przychodów oparte o regulacje ustawowe • Wieloletnie doświadczenia we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz w finansowaniu podmiotów o różnych formach organizacyjno-prawnych • Doświadczenia we współpracy między funduszami, współpracy z BOŚ SA i innymi bankami oraz innymi organizacjami finansującymi ochronę środowiska • Umiejętność współpracy z kontrahentami zewnętrznymi • Zgromadzony przez lata potencjał kadrowy, intelektualny • Dobra znajomość uwarunkowań regionalnych • Skuteczny system nadzoru i kontroli: wojewodowie, audyt wewnętrzny i zewnętrzny, rady nadzorcze, NIK, UKS 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieprecyzyjna hierarchizacja celów z punktu widzenia potrzeb kraju • Brak jednolitego systemu mierzenia i prezentowania uzyskiwanych efektów ekologicznych • Brak jednolitych zakresów tematycznych planów i sprawozdawczości na szczeblu krajowym • Rozbudowane i niespójne ustawodawstwo oraz zmienność przepisów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rosnący rozwój gospodarczy Dolnego Śląska • Konieczność realizacji zobowiązań akcesyjnych w dziedzinie środowiska • Ambitne cele pakietu klimatyczno-energetycznego • Utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia kontrahentów • Wspieranie kształcenia przyszłych kadr specjalistów w dziedzinie finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej • Potencjalne szanse na zmianę strategii i elastyczne reagowanie na potrzeby rynku wynikające z dużej samodzielności 	<ul style="list-style-type: none"> • Próby likwidacji osobowości prawnej Funduszy • Zmienność stawek i terminów przekazywania opłat za korzystanie ze środowiska ustalanych przez Ministra Środowiska • Zmniejszenie zdolności zaciągania zobowiązań przez samorządy terytorialne w związku z ich wysokim zadłużeniem • Nadmiernie rozbudowane oczekiwania dotacyjne połączone z dużą niechęcią do korzystania ze środków komercyjnych ze strony JST • Spowolnienie rozwoju gospodarczego

3. Wnioski

Fundusz jako samodzielna instytucja finansowa, posiada osobowość prawną, stanowi ważne ogniwo systemu finansowania ochrony środowiska w regionie.

Dotychczasowy system jest spójny, sprawnie funkcjonujący i gwarantujący zbilansowanie środków na inwestycje proekologiczne spełniające wymagane kryteria. Fundusz posiada doświadczenie w finansowaniu podmiotów o różnych formach organizacyjno-prawnych. Posiada ponadto zasoby wysoko kwalifikowanych kadr, potencjał ekonomiczny i organizacyjny.

Polska jest zobowiązana do realizacji ustaleń zawartych w Traktacie Akcesyjnym oraz efektywnego wdrażania wymagań wynikających z nowych przepisów ochrony środowiska Unii Europejskiej. Priorytetem jest dofinansowywanie inwestycji ekologicznych realizowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej. Realizując powyższe zadanie Minister Środowiska i Minister Gospodarki działając w uzgodnieniu z Ministrem Rozwoju Regionalnego podpisali odpowiednie porozumienia z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w sprawie wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w wyniku których funkcję Instytucji Wdrażającej powierzono:

1. Narodowemu Funduszowi dla osi priorytetowych:
 - I – Gospodarka wodno-ściekowa, (projekty o wartości powyżej 25 mln euro)
 - II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (projekty o wartości powyżej 25 mln euro),
 - III – Zarządzanie zasobami przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
 - IV – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska,
 - IX.1-IX.3 – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna;ponadto NFOŚiGW współfinansuje projekty z osi V - Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych) oraz IX.4 – Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych,
2. wojewódzkim funduszom dla osi priorytetowych:
 - I – Gospodarka wodno-ściekowa, (projekty o wartości poniżej 25 mln euro)
 - II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (projekty o wartości poniżej 25 mln euro).

Fundusz stanowi ponadto istotny instrument przy wdrażaniu i dofinansowywaniu projektów środowiskowych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Fundusz finansuje także przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej, monitoringu środowiska, ochrony przyrody, przeciwdziałaniu klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz likwidacji ich skutków.

Dla realizacji zadań powierzonych NFOŚiGW i wojewódzkim funduszom niezbędna jest stabilność instytucjonalna i prawna funkcjonującego systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce. W praktyce oznacza to stworzenie stabilnych warunków gwarantujących perspektywę efektywnego działania, nie wykluczając przy tym zmian funkcjonalnych i organizacyjnych poprawiających jakość funkcjonowania Funduszu.

III. CELE I PRIORYTETY STRATEGII

Misją Funduszu jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju, przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju, zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa i Traktatem Akcesyjnym.

Realizując swoją misję Fundusz sformułował następujące cele strategiczne:

- wspomaganie przedsięwzięć dofinansowywanych środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie niezbędnego wkładu krajowego w celu wypełniania zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego,
- wspomaganie przedsięwzięć zapewniających osiągnięcie standardów emisyjnych i jakości środowiska wynikających z prawa wspólnotowego i krajowego, w tym ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska i zwiększenia udziału ilości energii wytworzonej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych,
- wspieranie kształcenia kadr ochrony środowiska i kreowanie postaw ekologicznych

1. Priorytety w ochronie wód i gospodarce wodnej

W ramach priorytetu, wspierane będą przede wszystkim działania wynikające z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Zgodnie z założeniami KPOŚK, w połowie okresu programowania niniejszej Strategii, tj. do końca 2010 r. Polska powinna wybudować, rozbudować lub zmodernizować oczyszczalnie ścieków we wszystkich aglomeracjach powyżej 15.000 RLM i wyposażyć je w urządzenia zapewniające uzyskanie odpowiednich standardów jakości odpływających ścieków. Wymagana jest również w tych aglomeracjach rozbudowa lub modernizacja systemów kanalizacji sanitarnej.

W perspektywie do roku 2015 powyższe cele powinny zostać osiągnięte w aglomeracjach powyżej 2.000 RLM.

W zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi wspierane będą działania zgodne z „Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010” zmierzające do:

- ograniczenia składowania osadów ściekowych,
- zwiększenia ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz osadów przekształcanych metodami termicznymi,
- maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego.

Wspieranie zadań z zakresu gospodarki wodnej odbywać się będzie zgodnie z priorytetami określonymi w Strategii gospodarki wodnej.

2. Priorytety w gospodarce odpadami i ochronie powierzchni ziemi

W zakresie gospodarki odpadami wspierane będą działania przyczyniające się do wdrożenia nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym termicznego przekształcania odpadów oraz intensyfikacji odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania pozostałych odpadów w procesach innych niż

składowanie, a także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów, zgodnie z krajowym i Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami.

3. Priorytety w ochronie powietrza oraz służące zmniejszeniu presji działalności przedsiębiorstw na środowisko

W ramach priorytetu wspierane będą projekty, których realizacja spowoduje zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, w tym emitowanych do powietrza, odprowadzanych ze ściekami oraz redukujące ilość wytwarzanych odpadów i zwiększające udział odpadów poddawanych procesom odzysku, w szczególności recyklingu oraz prowadzące do ograniczenia poziomu hałasu do obowiązujących norm. Priorytetowo będą traktowane inwestycje z zakresu efektywności energetycznej – dotyczące wytwarzania, dystrybucji, przesyłu i użytkowania energii. Wspierane będą projekty z zakresu Najlepszych Dostępnych Technik (BAT), prowadzące do zmniejszenia zużycia wody, mające na celu ograniczenie ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami lub ograniczenie ilości ścieków, dotyczące ochrony powietrza, wykorzystujące odnawialne lub alternatywne źródła energii oraz prowadzące do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, w tym CO₂ – odpowiedzialnego w głównej mierze za efekt cieplarniany. W przypadku projektów dotyczących źródeł spalania priorytetowo będą traktowane projekty dotyczące instalacji o mocy powyżej 50 MW (w tym jednostek opalanych węglem), prowadzące do zmniejszenia emisji, w tym przede wszystkim preferowane będą inwestycje wskazane w Traktacie Akcesyjnym. W ramach priorytetu wspierane będą też projekty (nieinwestycyjne) polegające na wdrożeniu systemów zarządzania środowiskowego oraz uzyskaniu eko-znaków dla produktów.

4. Priorytety w zarządzaniu zasobami naturalnymi i przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiska

W ramach priorytetu wspierane będą następujące działania:

1. retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
2. zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom,
3. monitoring środowiska.

Szczególnie promowane będą projekty, w ramach których realizowane będą działania mające na celu zwiększenie naturalnej retencji na obszarach zlewni rzecznych, zwiększające bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, usprawniające Państwowy Monitoring Środowiska, powodujące zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych, usuwanie ich skutków oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem.

5. Priorytety w ochronie przyrody i kształtowaniu postaw ekologicznych

W ramach działań z tego zakresu dofinansowywana będzie czynna ochrona przyrody na obszarach chronionych w województwie, prowadząca do ograniczenia degradacji środowiska naturalnego oraz strat zasobów różnorodności biologicznej zgodnie z Krajową Strategią Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z programem działań tej strategii oraz Polityką Leśną Państwa. Wspierane będą

projekty o charakterze powtarzalnym – realizowane z wykorzystaniem standardowych metod oraz narzędzi. Wspierane będą działania mające na celu zachowanie zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów oraz przywracania drożności korytarzy ekologicznych, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie obszarów chronionych polskim prawem, w tym sieci NATURA 2000. W ramach priorytetu realizowane będą również działania związane z kształtowaniem postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, ochronie przyrody, w tym różnorodności biologicznej i ochronie krajobrazu oraz parków i zieleni terenów zurbanizowanych, a także zachowań proekologicznych, poprzez szeroko rozumianą edukację ekologiczną.

Właściwa realizacja zadań ochronnych na terenie obszarów chronionych polskim prawem takich jak: rezerваты przyrody, parki narodowe, parki krajobrazowe oraz obszary Natura 2000 wymaga wsparcia procesu opracowania planów ochrony i programów ochrony wybranych gatunków lub siedlisk przyrodniczych. Niezbędne jest również przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych ekosystemów i ostoi gatunków na obszarach chronionych polskim prawem, w tym na obszarach NATURA 2000. Ponadto konieczne jest organizowanie i kontrolowanie aktywności turystycznej na obszarach chronionych poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury.

6. Priorytety w dziedzinie infrastruktury energetycznej przyjaznej środowisku

Wspierane będą działania obejmujące zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej w sektorze energetycznym (tj. podwyższenie sprawności wytwarzania oraz obniżenie strat w procesie przesyłania i dystrybucji energii) i obniżenie energochłonności sektora publicznego, a także zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biopaliw.

Realizowane będą tylko takie projekty, które wykazują wyraźny, pozytywny wpływ na środowisko poprzez zapewnienie znaczących, skwantyfikowanych oszczędności energii lub umożliwienie wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

W zakresie zwiększenia efektywności energetycznej sektora energetycznego, wsparcie będzie udzielane na zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej, w tym w szczególności energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z ciepłem, zmniejszenie strat powstających przy dystrybucji energii elektrycznej i ciepła. Priorytetem strategii obniżenia energochłonności procesów wytwarzania energii i jej przesyłania jest generacja rozproszona oraz budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło na potrzeby lokalne, nie wymagające przesyłania jej na duże odległości.

IV. PROGNOZA FINANSOWA

1. Uwarunkowania

Realizacja niniejszej strategii przypada na okres zwiększonego zapotrzebowania na środki finansowe w związku z kumulacją wdrażania różnorodnych programów ochrony poszczególnych elementów środowiska. Sytuacja rosnących potrzeb mimo systematycznie realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ma szereg przyczyn:

1. Znaczące spiętrzenie realizacji projektów dofinansowanych z funduszy FS,
2. Wzrost kosztów realizacji zadań inwestycyjnych wynikający z okresu programowania 2004-2006,
3. Zaostrzanie standardów ekologicznych i wprowadzanie nowych regulacji na poziomie KE,
4. Uwidaczniające się efekty skali – koszty jednostkowe w mniejszych projektach są wyższe,
5. Koszty krańcowe redukcji emisji zanieczyszczeń są rosnące,
6. Krańcowa wartość intensywności pomocy dla JST będzie rosła.

2. Prognoza przychodów Funduszu na lata 2009-2012

Prognozuje się, że w okresie objętym strategią wpływy finansowe Funduszu wyniosą 566,2 mln zł. Kalkulację planowanych wpływów przedstawia poniższe zestawienie:

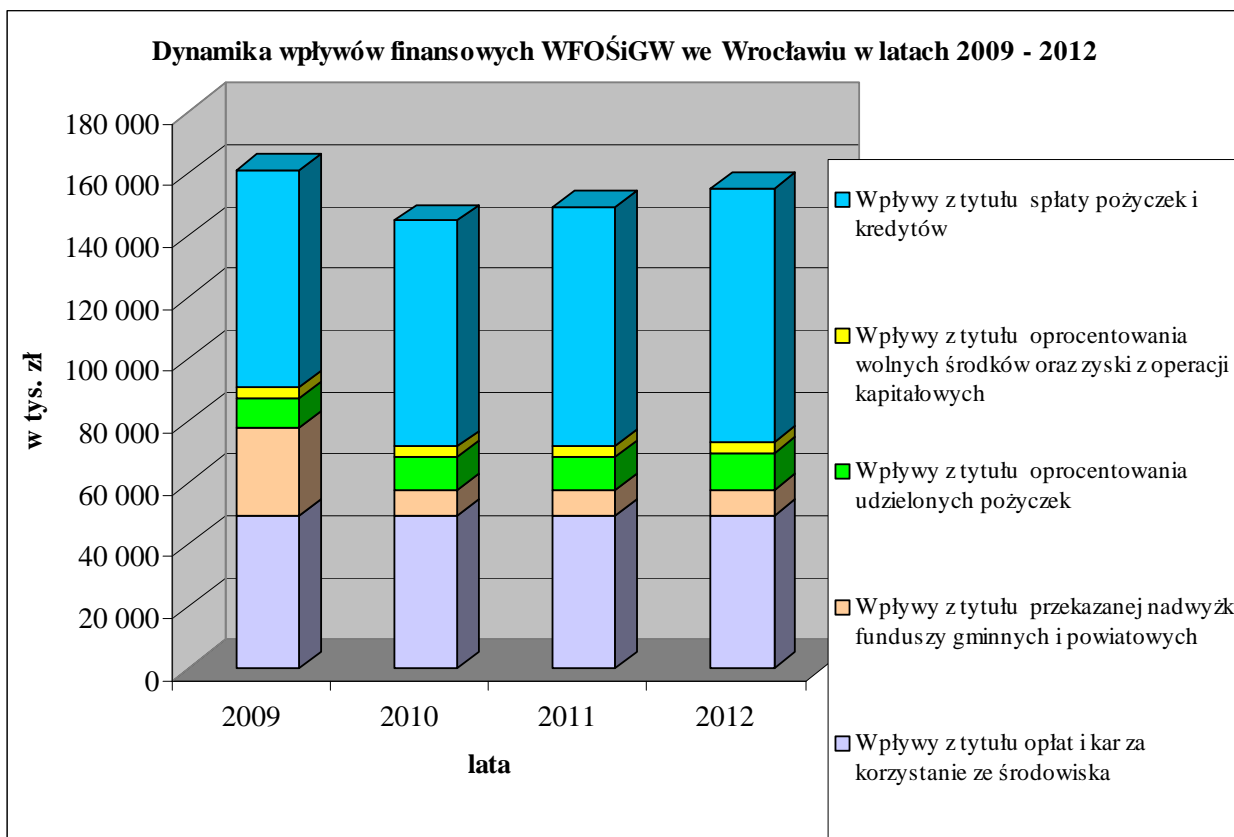
Dynamika wpływów finansowych – WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2009-2012

	w tys. zł				
	2009	2010	2011	2012	Razem
Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	49 300	49 300	49 300	49 300	197 200
Wpływy z tytułu przekazanej nadwyżki funduszy gminnych i powiatowych	28 500	8 500	8 500	8 500	54 000
Wpływy z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek	9 800	10 300	10 800	11 600	42 500
Wpływy z tytułu oprocentowania wolnych środków oraz zyski z operacji kapitałowych	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Wpływy z tytułu spłaty pożyczek	70 000	73 000	77 000	82 000	302 000
Ogółem	161 100	144 600	149 100	154 900	609 700

Kalkulację sporządzono w oparciu o następujące założenia:

- Podobne wpływy z tytułu opłat i kar jak w poprzednich latach pomniejszone o opłaty za odpady objęte tzw. Ustawą wydobywczą, które w najbliższych latach nie będą odprowadzane
- postępujący przyrost wpływów z tytułu spłaty udzielonych pożyczek z kwoty 70 mln zł w roku 2009 do kwoty 82 mln zł w roku 2012,
- wpływy z tytułu oprocentowania pożyczek oszacowano przy założeniu obniżonej stopy oprocentowania pożyczek do wysokości 3,5% w skali roku.

W strukturze wpływów finansowych Funduszu, którego dynamikę przedstawia poniższy wykres:

Dominującą pozycję stanowią wpływy z tytułu spłaty pożyczek (49,5%) oraz z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska (32,34%).

3. Prognoza zapotrzebowania na środki finansowe

Okres realizacji niniejszej strategii będzie cechował się skumulowaniem celów przejściowych określonych dla wdrażania najdroższych dyrektyw: ściekowej i odpadowych. Fundusz stawia sobie za cel zbilansowanie zwiększonego zapotrzebowania na środki finansowe. Działanie takie ma służyć wywiązaniu się z zobowiązań unijnych oraz skutecznej realizacji polityki ekologicznej, a przy tej okazji pełnej absorpcji środków pomocowych postawionych do dyspozycji w ramach POIiŚ i RPO. Prognozowane zapotrzebowanie na środki na realizację tych programów przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Prognozowane zapotrzebowanie na środki WFOŚiGW we Wrocławiu na dofinansowanie realizacji RPO i POIiŚ województwa dolnośląskiego w latach 2009 - 2012

PROGRAMY	Finansowanie ogółem	Dotacja FS	Wydatki krajowe		
			Ogółem	Pożyczka WFOŚiGW we Wrocławiu	Środki własne beneficjentów
1	2	3	4 = 2 - 3	5	6 = 4 - 5
<i>w tys. zł</i>					
POIiŚ I – Gospodarka wodno-ściekowa (projekty o wartości poniżej 25 mln euro) II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (projekty o wartości poniżej 25 mln euro)	984 231	525 353	458 878	290 000	168 878
RPO Wkład dla projektów środowiskowych Priorytet IV - Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne	691 923	450 660	241 263	120 631	120 632
Ogółem	1 676 154	976 013	700 141	410 631	289 510

Fundusz zakłada największe zaangażowanie środków w latach 2009-2012 na realizację projektów POIiŚ w ramach osi priorytetowych: I - Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami o ochrona powierzchni ziemi, dla których jest Instytucją Wdrażającą. Potencjalni beneficjenci z tego zakresu zgłosili do Funduszu 22 projekty, których koszt realizacji oszacowano na 1 113,7 mln zł. Przy założeniu następującego podziału finansowania: Fundusz Spójności – 50%, pożyczki z WFOŚiGW – 35% i środki własne beneficjentów – 15%, planuje się, że na realizację projektów z tego zakresu w latach 2009-2012 Fundusz wydatkuje kwotę ogółem w wysokości 290 mln zł. W planowanych pożyczkach nie uwzględniono pożyczek krótkoterminowych. Uwzględniając planowany na początek 2009r. stan środków pieniężnych w kwocie 58,1 mln zł, wielkość zobowiązań z zawartych umów i podjętych uchwał (77,9 mln zł) oraz prognozowane wpływy w kwocie 566,2 mln zł, na realizację pozostałych zadań ochrony środowiska, w okresie objętym niniejszą strategią Fundusz będzie dysponował kwotą 334,3 mln zł (średniorocznie 83,6 mln zł) środki te przeznaczone będą na wspomaganie projektów realizowanych w ramach RPO, PROW oraz wspomaganie pożyczkowe i dotacyjne pozostałych przedsięwzięć wymienionych w rozdziale III.

Przedstawione powyżej wyliczenia zaangażowania Funduszu w przedsięwzięcia współfinansowania środkami Unii Europejskiej należy traktować jako szacunkowe ze względu na możliwe przesunięcia czasowe w realizacji współfinansowanych projektów i skumulowanie wypłat na absorpcję środków postawionych do dyspozycji w ramach POIiŚ na lata wykraczające poza okres realizacji niniejszej strategii.

V. WDRAŻANIE STRATEGII

1. Instrumenty finansowe

1.1. Dotacje

W ostatnim czteroleciu dotacje nadal stanowiły znaczący udział w strukturze wydatków Funduszu. Wielkość wypłaconych dotacji wzrosła kwotowo z poziomu 47,6 mln zł w roku 2005 do 75,0 mln zł w roku 2008 (przewidywane wykonanie), chociaż poziom udzielanych dotacji w relacji do kwoty ogółem pomocy finansowej wypłaconej podmiotom oscylował wokół 40% (2005r. – 35,7%, 2006 – 43,3%, 2007 – 38,8%, 2008 – 35,7%).

Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Lata				Ogółem w latach 2005-2008
	2005	2006	2007	2008*/	
1	2	3	4	5	6
w tys. zł					
Wypłata środków ogółem	133 370,1	143 954,6	156 642,1	210 000,0	643 966,8
Kwota wypłaty dotacji	47 584,3	62 403,6	60 903,3	75 000,0	245 891,3

*/ Dane za rok 2008 przyjęto na podstawie planu finansowego WFOŚiGW we Wrocławiu na 2008 rok

Jak wynika z prognozowanych wpływów w okresie niniejszej strategii i oszacowanych potrzeb na realizację przedsięwzięć mających szansę uzyskać bezzwrotną pomoc unijną, udział dotacji w ogólnym poziomie dofinansowanych zadań będzie musiał ulec zmniejszeniu.

W okresie realizacji niniejszej strategii niewielki udział w dotacjach będą mieć umorzenia pożyczek, do których będzie dochodzić na mocy umów zawartych w poprzednich latach.

1.2. Pożyczki

Fundusz udziela ze swoich środków dwóch rodzajów pożyczek preferencyjnych: pożyczek zasadniczych i tzw. pożyczek krótkoterminowych na zachowanie ciągłości dofinansowania. Pożyczki w ostatnim czteroleciu były podstawowym instrumentem wsparcia.

Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Lata				Ogółem w latach 2005-2008
	2005	2006	2007	2008*/	
1	2	3	4	5	6
w tys. zł					
Wyplata środków ogółem	133 370,1	143 954,6	156 642,1	210 000,0	643 966,8
Kwota wypłaty pożyczek	85 785,8	81 550,9	95 738,8	135 000,0	398 075,5

*/ Dane za rok 2008 przyjęto na podstawie planu finansowego WFOŚiGW we Wrocławiu na 2008 rok

Prognozowane wydatki WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2009-2012			
Kierunki wydatkowania środków	Wydatki krajowe - wzrost kosztów inwestycji 30%	Pożyczka WFOŚiGW we Wrocławiu	Wydatki beneficjentów
1	2	3	4=2-3
w tys. zł			
Projekty środowiskowe POIŚ (dla osi I i II)	984 231	290 000	168 878
Projekty środowiskowe RPO	691 923	120 631	120 632
Zadania nie objęte POIŚ oraz RPO	196 845	39 369	157 476
Ogółem	1 872 999	450 000	446 986

Na obecnym etapie prognozuje się, że również w okresie stanowiącym przedmiot strategii pożyczki preferencyjne stanowiąc będą podstawowy instrument wsparcia, zwłaszcza przedsięwzięć zakwalifikowanych do dofinansowania z POIŚ.

Polityka Funduszu w tej mierze ukierunkowana jest na złagodzenie skutków finansowych dla przyszłych beneficjentów dlatego też planuje się obniżenie stopy oprocentowania udzielanych pożyczek do poziomu 3%.

1.3. Dopłaty do kredytów

Dopłaty do kredytów w ostatnim okresie zajmowały marginalne miejsce w działalności Funduszu i skierowane były głównie do gospodarstw domowych na realizację przydomowych oczyszczalni ścieków, przyłączy wodociągowo-kanalizacyjnych oraz kotłowni tzw. ekologicznych. Z uwagi na liczebność i rozproszenie klientów ten instrument będzie nadal stosowany przez Fundusz w obecnej formie.

Fundusz nie wyklucza również rozszerzenia formy dopłat na innych beneficjentów, jeżeli będzie zapotrzebowanie rynku na ten produkt.

1.4. Udziały kapitałowe

Fundusz posiada udziały i akcje w 7 spółkach kapitałowych o wartości nominalnej 39,07 mln zł. Działalność Funduszu w tym zakresie należy uznać za marginalną i dla okresu objętego niniejszą strategią nie przewiduje się jej poszerzania, a wręcz odwrotnie Fundusz będzie stopniowo zbywał posiadane udziały i akcje, mając na celu zwrot zaangażowanego kapitału.

1.5. Zarządzanie płynnością finansową

Realizowana na bieżąco bez zakłóceń finansowa obsługa umów dotacji i pożyczek związana jest z zarządzaniem i utrzymaniem na bezpiecznym poziomie płynności finansowej.

Krótkoterwale nadwyżki finansowe, Fundusz tak jak dotychczas będzie lokował w bezpieczne instrumenty tj. bony i obligacje emitowane przez Skarb Państwa oraz depozyty bankowe takie jak overnight, tomorrow next itp.

2. Zmiany organizacyjne i kadrowe

W związku z powierzeniem Funduszowi na mocy porozumienia z Ministerstwem Środowiska roli Instytucji Wdrażającej dla projektów z Osi I i II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w sierpniu 2008r. wprowadzono nowy Regulamin Organizacyjny Biura WFOŚiGW we Wrocławiu, dostosowując strukturę organizacyjną do nowych obowiązków.

W okresie realizacji niniejszej strategii nie przewiduje się kolejnych zmian organizacyjnych, a jedynie doskonalenie funkcjonującej struktury, mające na celu ułatwienie beneficjentom korzystanie ze środków Funduszu i innych środków publicznych, będących w dyspozycji Funduszu.

Fundusz dysponuje doświadczoną kadrą specjalistów ze wszystkich dziedzin ochrony środowiska. Dla wypełnienia misji i celów niniejszej strategii Fundusz będzie kontynuował działania zmierzające do podnoszenia kompetencji i wiedzy pracowników oraz wzorców zachowań osobowości.

3. Odniesienie do wspólnej strategii narodowego i wojewódzkich funduszy

Niniejszy dokument nawiązuje do projektu Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2009-2012.

W toku licznych spotkań i uzgodnień wspomnianego dokumentu fundusze sformułowały następujące cele operacyjne:

- poprawa efektywności alokacji środków publicznych poprzez kontrolę efektywności kosztowej – budowa wspólnej bazy kosztowej wspieranych projektów oraz bazy osiągniętych efektów ekologicznych,
- poprawa konkurencyjności udzielanej pomocy poprzez uproszczenie i ujednoczenie kryteriów dostępu oraz procedur dla projektów współfinansowanych z kilku funduszy,
- zwiększenie efektu mnożnikowego (efektu dźwigni) poprzez modyfikowanie proponowanych produktów finansowych.

Skuteczne wdrażanie Strategii będzie możliwe tylko w przypadku ciągłego jej monitorowania i weryfikacji podejmowanych działań dla uzyskiwania jak najlepszych rezultatów. Okresowa informacja o realizacji Strategii przygotowana będzie do 30 czerwca każdego roku przez NFOŚiGW. Informacja ta powstanie na podstawie sprawozdań, przekazywanych corocznie przez wojewódzkie fundusze (w tym informacji o wdrażaniu własnych i wspólnej strategii). Opracowana informacja z realizacji Strategii będzie przedmiotem wspólnej corocznej analizy i uzgodnień wszystkich Funduszy.

VI. PODSUMOWANIE

Okres realizacji niniejszej strategii będzie cechował się skumulowaniem celów przejściowych wynikających z wdrażania najdroższych dyrektyw: ściekowej i odpadowych. Dlatego też działania Funduszu koncentrować się będą na finansowym wspieraniu projektów z tego zakresu, a przy okazji na zapewnieniu pełnej absorpcji środków pomocowych przyznanych na ten cel.

Przeprowadzona analiza potrzeb i możliwości finansowych Funduszu dla okresu objętego strategią wskazuje, że jest możliwe pełne pokrycie udziału Funduszu na dofinansowanie przedsięwzięć wspomaganych środkami bezzwrotnymi Unii Europejskiej co jednocześnie będzie rzutować na wspieranie lokalnych priorytetów i potrzeb na niższym poziomie niż dotychczas.

WFOŚiGW we Wrocławiu jest istotną ale nie jedyną instytucją wspierającą inwestycje proekologiczne. W strategii skupiono się na zagadnieniu jak najefektywniejszego wykorzystania dostępnych środków, a nie na rozważaniu czy środki samego Funduszu zagwarantują spełnienie wymagań sprecyzowanych w poszczególnych dyrektywach. Dlatego też niezbędne jest koordynowanie działań wszystkich uczestników odpowiedzialnych za stan środowiska, a zwłaszcza potencjalnych beneficjentów pomocy, którzy zostaną zobligowani instrumentami prawnymi do podejmowania aktywności na tym polu.